

Konfirmandforberedelse

1. lektion:

Dåb, konfirmation og gudstjeneste

Hvem er jeg?

I utallige situationer bliver man spurgt om, hvem man er. Når man passerer en landegrænse, skal man kunne identificere sig med et pas, som foruden et foto rummer forskellige oplysninger om en. For det første står der ens navn. For det andet står der, hvornår man er født, og hvor man er født. Der er også en angivelse af, hvilken nationalitet, man har. Der står, om man er en mand eller en kvinde. Der står også, hvor høj man er. Og hvis man har et personnummer, fremgår det også af passet.

Passet er det formelle udtryk for den identitet, man har, det vil sige, at det dokumenterer det specielle menneske, man er, til forskel for alle andre mennesker. Ethvert menneske er enestående. Det er mageløst, for der findes ikke nogen, som er helt magen til – ikke engang selv om man er en énægget tvilling.

Identiteten har også meget at gøre med, hvor man hører til, det vil sige, hvor man bor, hvilket sprog man taler som sit modersmål, og hvilken livsforståelse, man har. Det kunne også være et spørgsmål om, hvilken religion, man har. For de fleste mennesker er religion og livsforståelse ét og det samme.

Når man bliver født, får man en attest på, **at** man er født, og **hvem** man er. Attesten fortæller, hvor og hvornår man er født, og hvem der er ens far og mor. Hvis man også har fået et navn, hedder det en "Fødsels- og navneattest". Hvis man også er døbt, får man i Danmark en "Fødsels- og dåbsattest", som dokumenterer, at man er født i Danmark og er

medlem af den danske folkekirke, som rummer knap 80% af befolkningen.

I det følgende skal vi derfor se på, hvad det vil sige, at være et dansk kristent menneske. Vi begynder med det, der har at gøre med dåb og konfirmation.

Dåb

Der er en helt klar sammenhæng mellem dåb og konfirmation. Derfor er dåben også en betingelse for at blive konfirmeret, da man jo ikke kan blive bekræftet i noget, som man ikke har andel i.

Når barnet kommer til dåb, kommer det som et umyndigt menneske, som forældrene i enhver henseende må stå inde for. Alle forældre ved, at det er et stort og uoverskueligt ansvar. Derfor bringer de deres barn til dåben, for at det højlydt kan blive sagt til både barn og forældre, at Gud også står inde for det liv, barnet skal leve. Barnet bliver døbt til at skulle leve sit liv som et kristent menneske. Derfor spørger præsten: "Vil du døbes på denne tro?" Dertil svares der på barnets vegne "ja". Når så barnet når konfirmationsalderen, skal det selv til at stå inde for det "ja", som en anden udtalte på barnets vegne, da det blev døbt.

I grunden er der tale om et dobbelt "ja" både ved dåben og ved konfirmationen. Det første "ja" er Guds ja til mennesket med et løfte om, at Gud er med os både i liv og i død. Det

andet "ja" er menneskets eget ja til det liv, som Gud giver os at leve. Det er et *givet* liv, hvorfor vi også siger, at livet er en gave. Og det er et *bestemt* liv, fordi meningen med livet, er den livsforståelse, vi møder i det kristne budskab. Eller sagt med andre ord: Som kristne mennesker tror vi ikke på hvad som helst!

Konfirmation

Selve ordet "konfirmation" kommer af det latinske "confirmatio", som betyder "bekræftelse". Vi kender også på nutidige sprog ordene "confirmer" (fr.) og "confirm" (eng.), som betyder "bekræfte", "stå inde for".

Når vi taler om konfirmation i kirken skal vi medtænke ordet "konfirmand", som kommer af det latinske ord for "en, som bliver bekræftet". Når man bliver konfirmeret i kirken, bliver man bekræftet i, at det, der blev sagt ved ens dåb, stadig står ved magt.

Men det giver også mening at sige, at man selv bekræfter noget i konfirmationen. Man bekræfter, at man nu som halvvoksnet menneske, selv vil stå inde for det "ja" (ja, tak), som ved dåben var svaret på præstens spørgsmål: "Vil du døbes på denne tro?" - altså den kristne tro. Dengang var det mor eller far eller en fadder (gudmor eller gudfar), der svarede på barnets vegne.

Når man er halvvoksen, skal man selv til at begynde at stå inde for, det vil sige stå til ansvar for det liv, man lever. Det gælder i alle mulige forhold som for eksempel valg af uddannelse, valg af fritidsinteresser samt holdning til moralske og politiske spørgsmål. Tidligere levede barnet på forældrenes ansvar. Men fra 12-14 årsalderen begynder barnet at leve på sit eget ansvar, og når man bliver 18 år gammel, lever man 100% på sit eget ansvar.

Bestemmelser om konfirmation

De praktiske bestemmelser om konfirmation findes i noget så fint som en *kongelig anordning*, hvori man kan læse:

§ 1. Adgang til at blive konfirmeret har enhver, der er døbt med den kristne dåb, har modtaget forberedelse til konfirmation og er fortrolig med den kristne børnelærdom og folkekirkens gudstjeneste.

Stk. 2. Det påhviler præsten at påse, at de i stk. 1 anførte vilkår er opfyldte.

§ 2. Konfirmationen foregår i kirken ved en ordinær gudstjeneste og udføres efter de for konfirmation gældende forskrifter.

Bortset fra at man skal være døbt, kræves det også, at man skal være forberedt til konfirmation – det vil sige, at man skal "gå til præst", som det hedder i daglig tale. Man skal have et grundlæggende kendskab til kristendommen og til gudstjenesten.

Med hensyn til at gå til præst har anordningen også en bestemmelse i § 10, hvor det hedder:

Antallet af konfirmander på et hold må ikke overstige 28. Der tilsigtes en gennemsnitlig holdstørrelse på højst 22.

Stk. 2. Konfirmanderne forberedes til konfirmation i to ugentlige lektioner i det skoleår, i hvilket der om foråret afholdes konfirmation. Hvor der tillige afholdes konfirmation om efteråret, bør desuden nogle lektioner henlægges til tiden lige forud. Forberedelsen, der afsluttes umiddelbart forud for konfirmationen, skal omfatte mindst 48 lektioner og så vidt muligt 56 lektioner.

I Den Danske Kirke i Schweiz har vi indtil videre ingen problemer med holdstørrelsen. Til gengæld er det et problem, at vi af praktiske grunde ikke kan nå 48-56 lektioner. Det betyder, at vi må hjælpe hinanden med at få det bedst mulige ud af den tid, vi har. Det betyder også, at det at "gå til præst" kan være forbundet med noget hjemmearbejde.

Kirken

Ordet "kirke" har forbindelse med det græske ord "kyriakon", som betyder "det, som hører Herren til". Kirken er altså det, som tilhører Herren (det vil sige Jesus Kristus).

Til daglig kan vi tale om kirken som "den kristne kirke", det vil sige det verdensomspændende fænomen, som har at gøre med

den kristne tro. Vi kan også tale om kirken som en bygning, nemlig det lokale kirkehus, som ligger i "sognet", som er det område, hvorfra folk søger til kirke (sogn = søge).

I Danmark er der 2.123 sogne, som tilsammen har 2.354 kirker. Der er altså nogle sogne, som har mere end én kirke. Hvert sogn styres af et menighedsråd samt en eller flere præster.

Sognene er samlet i grupper med knap 20 sogne. Det kaldes et provsti. Provstierne styrer det meste af folkekirkens økonomi. Hvert provsti ledes af en provst og et provstiudvalg.

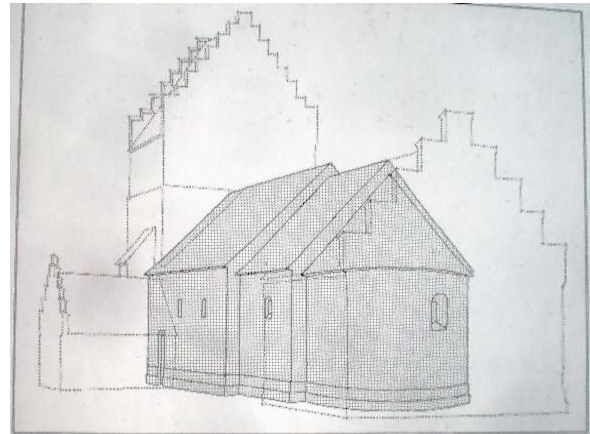
Desuden er den danske folkekirke inddelt i 10 stifter, som hver rummer ca. 10 provstier. Stiftet har ansvaret for en stor del af folkekirkens administration. Hvert stift ledes af en biskop og et stiftsråd.

Oven over det hele er der Kirkeministeriet, som har ansvaret for at udføre den lovgivning, som Folketinget vedtager på det kirkelige område.

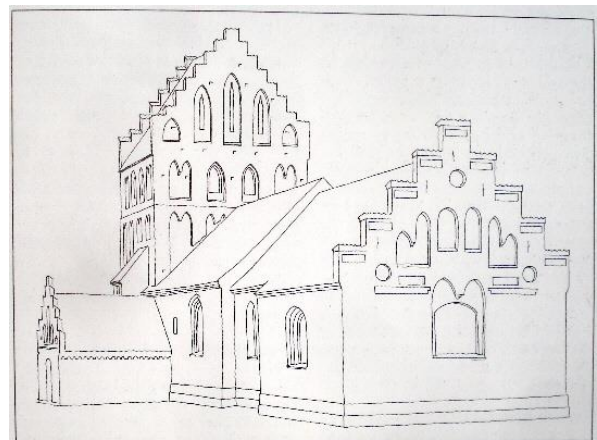
Kirkehusene

I Danmark er der 2.354 kirkehuse, hvoraf langt de fleste er meget gamle bygninger, som er blevet bygget i årene 1100-1400. De allerældste kirkebygninger var af træ, men dem findes der ingen af mere i Danmark. Til gengæld er der næsten 2.000 bygninger fra middelalderen, som hver har deres historie at fortælle, når man går rundt om dem og studerer murværket, eller når man går ind i dem og undersøger inventaret. Kirkerne er forskellige, og de har hver deres "personlighed".

Om det store middelalderlige kirkebyggeri i Danmark fortæller forfatteren Martin A. Hansen i bogen: "Af folkets danmarkshistorie" samt i den noget mere omfangsrige bog om religionsskiftet i Danmark: "Orm og tyr".

Den grå tegning er en rekonstruktion af den romanske Asperup Kirke. Den stiplede tegning angiver den gotiske ombygning af kirken i 1400-tallet

Den gotiske ombygning af Asperup Kirke, som illustrerer det store skift, som i senmiddelalderen fandt sted inden for både teologi og arkitektur

Ovenstående tegninger viser Asperup Kirke på Vestfyn. Kirken har en bygningshistorie, som den opmærksomme besøgende selv kan konstatere ved at iagttage kirkens mure, hvori der for eksempel indgår krummede kvadersten, som stammer fra en nu nedrevet apsis (den halvrunde bygning, hvor alteret stod i kirkens vestlige ende). Den grå tegning i billedet foroven er den oprindelige kirke med kirkeskib (hvor folk stod), kor (hvor præsten og kirkekoret opholdt sig), og apsis (hvor alteret stod). Tegningen til venstre viser kirken, som den kom til at se ud efter en ombygning i 1400-tallet.

Gudstjenesten

Gudstjeneste i Bågø Kirke i Fyens Stift, Alle Helgens Dag 2011

Meningen med at have en kirke er den, at der skal være gudstjeneste i den. De fleste kirker egner sig ikke til ret meget andet end gudstjeneste. De er gode at synge i, fordi der er efterklang (ekko) i rummet, men de er af samme grund ikke velegnede til jazzmusik eller rockmusik, fordi lyden er for voldsom og derfor "rumler" i kirkerummet.

Gudstjenesten har noget tilfælles med en teaterforestilling:

Det, der foregår på scenen i et teater, er *virkeligt* på den måde, at det er levende mennesker, der spiller de forskellige roller, som hver for sig repræsenterer *virkelige* menneskeskæbner.

Det der foregår i en gudstjeneste er også *virkeligt*, fordi gudstjenesten består af levende ord, som er talt og sunget af levende mennesker, som dermed gør den historie *virkelig*, som Bibelen fortæller.

Betydningen af ordet "gudstjeneste" er dobbelt:

1. Gudstjenesten er Guds tjeneste for os. Det antydes allerede i indgangsbønnen, hvor det hedder, at vi er kommet ind i Guds hus *for*

at høre. Vi er ikke kommet for at diskutere livets mening, men vi er kommet for at *høre* livets mening. Vi er kommet for at høre, hvad Gud siger til os.

2. Når vi hører, hvad Gud siger til os, svarer vi med at synge, hvilket er den tjeneste, vi kan gøre for Gud. Derfor er gudstjenesten lovprisning i form af salmesang.

Det følgende er en gennemgang af en normal dansk gudstjeneste søndag formiddag. Det er den såkaldte "højmesse", som er folkekirkens hovedgudstjeneste. Det, der er skrevet med **lodret** skrift er led, som går igen fra den ene gudstjeneste til den anden. Det, der er skrevet med *kursiv* er led, som er forskellige fra den ene gudstjeneste til den anden.

1. Klokkeringning og bedeslag

Der ringes til gudstjeneste tre gange: En time, en halv time før gudstjenesten samt fem minutter før gudstjenesten begynder. Den sidste ringning kaldes for "sammenringningen", og den afsluttes med "bedeslag", som er 3 x 3 enkeltslag med klokken. Tretallet symboliserer Guds tre navne: Faderen, Sønnen og Helligånden.

2. Præludium (forspil)

På orglet spilles et forspil, som bidrager til at skabe den stemning, som hører den specielle søndag eller helligdag til.

3. Indgangsbøn

Denne bøn læses af kordegnen eller kirkesangeren på alle kirkegængernes vegne. Det er en bøn om, at det som gudstjenesten går ud på, også må blive virkeligt for os.

4. Første salme

Den første salme er som regel også med til at præge søndagen. Det kan være en morgen-salme eller en salme, der passer til årstiden, eller det kan være en salme, som i kraft af sit indhold hører til på denne særlige søndag.

5. Hilsen og *indledningsbøn*

Præsten og menigheden hilser på hinanden. Præsten siger: "Herren være med jer!" Og menigheden svarer: "Og med din ånd!", fordi man tænker på præstens åndelige funktion i gudstjenesten. I nogle kirker svarer menigheden: "Og Herren være med dig!", som om det er præstens person, man hilser på.

Efter hilsenen læser præsten fra alteret en bøn, som er formet efter det tema, som søndagen særligt skal koncentrere sig om: Barmhjertighed, frygten for det onde, troen på Gud eller lignende temaer.

6. *Læsning fra Det Gamle Testamente* (kirkegængerne står op)

I gudstjenesten læses der fra Bibelen. Først fra Det gamle Testamente, som fortæller om jødernes / menneskehedens forhold til Gud.

7. *Anden salme*

Salmen er som regel valgt med den hensigt at understrege det, som lige er læst.

8. *Læsning fra Det Ny Testamente* (kirkegængerne står op)

Denne læsning er ofte fra et af Paulus' breve til de menigheder, han kendte.

9. Trosbekendelsen (kirkegængerne står op)

Da vi hører oplæsningen af brevet, som om det er et brev, der er skrevet til os, svarer

menigheden med at sige eller synge trosbekendelsen som udtryk for, at det, vi har hørt, angår os.

10. *Tredje salme*

Denne salme kan være med til at understrege det, som er indeholdt i trosbekendelsen.

11. *Læsning af en evangelietekst* (kirkegængerne står op)

Denne læsning foregår fra prædikestolen, fordi den skal være udgangspunkt for præstens prædiken over en fortælling om Jesus.

12. *Prædiken*

I prædiken vil præsten forsøge at gøre det kristne budskab aktuelt på den måde, at det, som evangelieteksten fortæller, af kirkegængerne høres som en vedkommende historie, der fortæller, hvad livet går ud på.

13. Kirkebøn

I bønnen beder præsten på alles vegne for kirken og for landet, vi hører til i. Præsten beder for fred i verden og for hjælp imod al ondskab.

14. *Meddelelser*

Her bekendtgør præsten den næste gudstjeneste i kirken, og hvad der eventuelt måtte være af kirkelige møder i sognet.

15. Apostolsk velsignelse (kirkegængerne står op)

På prædikestolen slutter præsten med et ønske, som er formuleret af apostlen Paulus. Det er et ønske der gælder hele menigheden: "Vor Herres Jesu Kristi nåde og Guds kærlighed og Helligåndens fællesskab være med os alle!"

16. *Fjerde salme*

Denne salme er ofte valgt med det formål at understrege det, som allerede er sagt i præstens prædiken.

17. Altergang

Altergangen betyder, at menigheden går op til kirkens alter for at få del i en gentagelse af det måltid, som Jesus Skærtorsdag aften holdt med sine disciple, aftenen før han skulle dø. I måltidet virkeliggøres på en billedlig måde den kærlighed, Jesus havde til sine venner.

18. Femte salme

Salmen kan synges under eller efter altergangen med det formål at understrege måltidets billedlige betydning.

19. Afsluttende bøn

I denne bøn sammenfattes en tak det, der har været hovedindholdet af gudstjenesten (dåb, prædiken og nadver).

20. Aronitisk velsignelse (kirkegængerne står op)

Velsignelsesordene har navn efter en præst ved navn Aron (bror til Moses) i Det Gamle Testamente. Ordene lyder: "Herren velsigne dig og bevare dig! Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig! Herren løfte sit åsyn på dig og give dig fred!" – Mange mennesker opfatter denne velsignelse som gudstjenestens højdepunkt.

21. Sjette salme

Det er som regel en kort salme, som folk kan tænke over, når de går hjem.

22. Udgangsbøn

Denne bøn læses af kordegnen eller kirkesangeren på alle kirkegængernes vegne. Det er

en bøn, der skal lyde som en tak for alt det, der i løbet af gudstjenesten er blevet virkeligt for os.

23. Postludium (efterspil)

På orglet spilles et stykke musik, som igen er med til at understrege søndagens særlige præg med den tilføjelse, at vi nu kan gå lettede og befriede fra kirke, fordi vi endnu en gang har hørt, at Gud ikke vil se bort fra os, men vil se på os og kendes ved os. Derfor kan vi nu også se os selv og hinanden i øjnene.

Af gudstjenestens 23 led er de 15 forskellige fra søndag til søndag (i det foregående skrevet med *fed kursiv*). At gudstjenesten har en fast form, som gentager sig søndag efter søndag, er for nogle mennesker udtryk for gudstjenestens uhyre kedsommelighed. At gudstjenesten har mange varierende led, får andre mennesker til at synes, at gudstjenesten er spændende at gå på opdagelse i, fordi man hver søndag oplever noget nyt.

Man overværer ikke en gudstjeneste på samme måde, som man som tilskuer overværer et teaterstykke, men man deltager aktivt i gudstjenestens forskellige led ved at syngesalmer som svar på det, præsten læser. Når der læses fra Bibelen, eller når præsten siger enten den apostolske eller den aronitiske velsignelse, rejser man sig op i respekt for det, man hører, ganske på samme måde som det er naturligt at rejse sig op, når et andet menneske taler til én.

Alter fra Torslunde Kirke. Nu på Nationalmuseet.